

เห่เรือ

กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ แต่งทุกเกล้า ๆ ถวาย

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้พิมพ์พระราชทาน

ในงานพระราชพิธีทรงเข้ต

ปฐมบรมราชานุสรณ์

ปีวอก พ.ศ. ๒๔๗๕

โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

กาพย์เห่เรือ

กรมหมื่นพิทยาลงกรณแต่งทูลเกล้าฯ ถวาย

โคลง

๑	งาม ผงาด ราช พ่าหิ ^๕ เพียง	พรหม ทรง
	พระ ชินัน ^๕ คีรี สุปรรณ หงส์	รเห็ด ห่วง
	หงส์ ทอง ดอช ดย ดง	รอง บาท พระฤ
	กอดอน เกริ่น เพดิน พาย จ้วง	พากย์ แจ้ว จำเรียง ถวาย แด ๑

กาพย์ยานี

๑	คาม นิม ^๕ มี ศุภ ฤกษ์	ตั้ง มิว ^๕ เบิก เบิก บานใจ
	งาม เดียง อัน เกรียง ไกร	ไกร เกรียง แม้น แมน มา ทำ ๑
๑	กรุง เทพ เทพ รั้งศฤษฏ์	เจ็ด แจ่ม จิตร วิศด กรรม
	เพริศ แพร้ว แก้ว แกม คำ	คำ แกม มุกด์ สุธ นัยนา ๑
๑	ปราสาท ราช มน เทียร	คือ วิเชียร เชิดชู ตา
	ดอย ต้า คานา	นภา ผ่อง ล่องวิบ กัน ๑
๑	ปรากฏ ตรีการ กต่า	ท่วง ที่ ท่า ท้า โรม วัน
	หอยุทธ ^๕ เขย ยุทธ ยัน	ขรรยง เข้ม เขี่ยม อ่า พร ๑
๑	ไทร รัตนจำรัส เต็ด	เจดีย์ ^๕ เทอด ที่บงกร
	อาวาล ^๕ ค้านาวท ^๕	ธัมมะ เหมือน เตือน นำ เติร ๑

๑	พระ เกียรติ พระ เกียรติ ถิ่น บ้านเมือง เรือง จำเริญ	ชน ทุก ชั้น ดรรชนี จำรูญ รัฐ วัฒนการ	๑
๑	พระ วงศ์ องค์ อิศราช พร้อม พรัก รัก ภูธร	เด่นมาศย์ ราชฎ ภูเรศ เตียง เยียง ชาติวี	๑

๑	แดง ปาง สว่าง อนุสรณ์ ต้น วงศ์ องค์ จักร	จอม นรากร บิน บัรูพี จักริศ เกด้า เจ้า ไผท ไทย	๑
๑	พระ เถลิง ราช สัมบัค ไอศูรย์ เพิ่ม พูน ไพ	เกา ชั้น นัคร รัฐ เรืองไชย บุตย์ ประโยชน์ โสคติ์ ดำนาร	๑
๑	สอง พัน ตำม ร้อย ยี่ ถูกข้งาม ยาม ศุภวาร	ตีบ ห้า ปี ศำถน กาด คราว คึก ว่าง สว่าง พระนคร	๑
๑	อาตุร ยุทธ สถาน สามารถ พาด พัน บรร	บ้อม ปราการ ปาน ปุษกร ผิว เเทอ กต้า เข้า มา ดอง	๑
๑	วัง เวียง เพียง นิรมิต ระเมียร มนเทียร ทอง	แดน โสภิต พิศ เพียง ปอง เชิด ช่อ พ้า ไบระกา กาญจน์	๑
๑	งาม สูด ฝ่าย พุทธ จักร กอบ เกอ เออ เฮา ภาร	วิมต มรรค สัมมาทาน ฮารักขา เนอ นา บุญ	๑
๑	แดน ส้ง่า อาณาจักร ปราช โปรัช กอบ โภย คุณ	ทรง พุม พัก รัก การุญ ถ้วน ทุก หน้า ตำธการ	๑

ปุษกร คำนี้ถอดจากแปลว่าวันนิต ยังแปลได้อีกว่า ๑๐ ความ ก็แปลว่าคาพ
และว่าศรเป็นต้น ๑๑๑

๑ ถิ่น บ้านเมือง เรา

ไซ้ก หนูน บัญ บันดาล

๑ พระมา ข้าศึก หดวง

หฤทัย ไทย ย้าแยง

๑ เหลือ ฝูง เจียว ชยธยา

ถูก เค้น เหมือน เช่น เคย

๑ วิต ร้าง เจดีย์ ด่วน

โพธิ์ หัก บัก หอ ไตร

๑ บ้าน แดก ดำ แหวก ชาติ

หมด ท่า ทาง หา ถิ่น

๑ ข้าศึก เด็ก ทัพ ไหญ่

กรุง ร้าง ทาง เมือง เรา

๑ ไทย แยก แดก เป็น เหล่า

มาก มาย หลาย ชุ่มนุ่

๑ ชุ่มนุ่ คี่ ชุ่มนุ่

ใคร ช่อน ถูก ฟอน พัน

๑ หาก เกิด ผู้ บุญ หลาก

เกยรค้ เก่งน กู้ แผ่น ดิน

๑ พระมา เวียน มา อีก

เห็นอย ยาก ตราก ตรำ ใจ

ต้อง จับ เจ้า มา เป็น นาน

ได้ เชิด หน้า ครานัน เอง ๑

ยก ทัพ จ้วง มา ครัน เครง

พอ เพ็ดยัง พด้า เขา ชย้า เตย ๑

เหลือ จัก กัด ฐ หน้า เงย

คัว เป็น ทาส ชาติ เป็น ไทย ๑

วิหาร ห้วน โมธัก หาย ไป

ไตร บัญถูก ตก ลง ดิน ๑

นอน วินาศ ปราบ ทัพ พย ดัน

เที่ยว ชุก ช่อน ซอก ชอน เขา ๑

ยก กัดบิ ไป บ้าน เมือง เขา

ให้ ทัพ น้อย คอย คอบ คุม ๑

ต่าง คึง เจ้า เจ้า มัว ลุ่ม

คัก ชัน แข่ง แก่ง แย่ง กัน ๑

คิด คอบ คุม รุม โรม วัน

การ ปัดัน ฆ่า คื่อ หา ถิ่น ๑

บุญ ท่าน มาก เจ้า ตก ดัน

คี่ พระมา ต่ำ แหก ไป ๑

เพียร จัก ฉัก แผ่นดิน ไทย

ความ ปราศ รั้น บิ ห่อน มี ๑

๑ น้อย น้อย ค่อย กระ เคือง
 ไชค ยาม งาม พอ ดี

๑ ภู เบศ เกตุ แผ่น ดิน
 โรค ทัม อัม บัญญา

๑ เปตา ปดต หมค สิทธิ ไชค
 เมือง ไทย ดัง ไฟ เปลว

๑ บวน บน กั้น อึก ครัง
 แม่ พระมา จู มาคง

๑ เคะระ หี ตี มี บุรุษ
 เรือง ร้าย กลาย เป็น เมา

๑ ครัง นั้น นำ หวน ใจ
 ค้น วงศ์ องค จักร

๑ เด็ดจ เถลิง ราช ดิงหาต้น
 ยุค เข็ญ เห็น ทรง ทรง

๑ ผิว ชาติ ปราช ประมุข
 คัศร จู โคม ดี

๑ พระมา มา ห้า ค้าน
 มา อึก จัก ฉีก ไทย

๑ บ้าน เมือง เรือง ยศ ตาก
 พร่อม พรัก สามีคคี

เพียร ปดต เปิดอง เคะระ ยาย
 เกิด ไชค ร้าย บ้าย บัทยา ๑

ถึง คราว ดั้น ชาติณา
 ความ ดี ตับ กตัม เป็น เถว ๑

เพราะ พระ โรค พา แหก เหวด
 คือ ชีวิต จัก ปดต ปดง ๑

นิก ถอย หุดง นัง พิศวง
 จัก เป็น โฉน หนอ ไทย เมา ๑

องค์ เอก ยุคม ด้ด ชาติ เมา
 ไชค ยัง หนุน บุญ ยัง มี ๑

แต่ ไทย ไม่ หมค คน ดี
 บัญญา อาจ ยุทธ คำ ศคร์ ทรง ๑

นำ หน้า ชาติ กาจ รัตน รงค์
 ทรง แก่ กู สู้ สู้ ดีดี ๑

ข้อม มี ทุกข มา ยาย
 จัก รบ สู้ วัป โฉน ๑

เรา ดี ค้าน แดก กตัม ไบ
 ไทย กตัม ฉีก อึก ทุก ที่ ๑

อานภาพ พระ จักร
 จึง ด้ฐ ดันค แต่ หน มา ๑

๑ คาบ ^{นี้} มี ^ปราโมทย์
บน ^ปราชย์ พยุหยาตรา

๑ ทรง ^{ศรี} ^{สุ}พรรณ หงส์
หงส์ ทอง ^ดอง มา ^ทแทน

๑ พด ^{เว} ^อ ^ด ^แ ^ด ^ค ^า ^ษ
มือ ^ก ^ร ^ว ^ย ^พ ^{าย} ^ย ^ร ^ว ^ย

๑ เว ^อ ^ช ^บ ^ว ^น ^ย ^ว ^น ^ค ^า ^ย ^ด
งาม ^อ ^ง ^ค ^ท ^ร ^ง ^แ ^น ^ด [ิ] ^น

๑ แด ^ด ^ำ ^{แม่} ^{นำ} ^ก ^ว ^{้าง}
หญิง ^ช ^า ^ย ^ม ^า ^ก ^ม ^{าย} ^{มี}

๑ ^ด ^อ ^ย ^ด ^อ ^ย ^{แม่} ^ส ^ำ ^ว ^ด ^ำ ^ว
นวด ^แ ^ม ^{่ง} ^แ ^ด ^{ัง} ^ค ^ร ^ร ^ก ^า ^ร

๑ ^น ^{ั้น} ^แ ^น ^{แม่} ^ค ^น ^น
อย่า ^อ ^ย ^า ^ย ^เ ^ด ^ย ^ด ^ำ ^ย ^า

๑ ^แ ^ก ^ม ^แ ^ด ^ง ^แ ^ด ^ง ^ล ^ด ^{ดี}
ถาม ^น [ิ] ^ด ^ข ^{ยา} ^บ [ิ] ^ด ^{เม} ^{ื่อ} ^น

๑ ^น ^{ื่อ} ^อ ^อ ^น ^อ ^อ ^น ^น ^อ ^ม ^น ^อ ^ม
นึ่ม ^น ^อ ^ม ^ข [ุ] ^ม ^น [ิ] ^ย ^น ^า

๑ ^ง ^า ^ม ^ด ^ม ^{แม่} ^ผ ^ม ^ค ^ก
มุ่น ^ม ^ว ^ย ^ด ^อ ^ย ^ม ^า ^ก ^{มี}

๑ ^ฝ [ู] ^ง ^ค ^น ^{มา} ^ค ^{ับ} ^ค ^{ั้ง}
เข [ิ] ^บ ^อ [ิ] ^ม ^บ ^{ริ} ^ม ^ใ ^จ ^ง

ทรง ^ด ^ม ^{โก} ^ษ ^ร ^า ^ช ^ภ ^า ^ร ^า

โดย ^ช ^ด ^{มา} ^ร ^ค ^{มา} ^ก ^พ ^ด ^แ ^น ^เ ๑

แต่ ^ร ^ห ^ง ^ด ^{ัง} ^แ ^ด ^{ัง} ^แ ^ด ^น

ไม่ ^{เพ} ^{ริ} ^ศ ^พ ^{ริ} ^ง ^ย ^{ิง} ^{เว} ^อ ^ท ^ร ^ง ๑

ดู ^ผ ^ค ^ผ ^า ^ด ^เ ^อ ^ย ^ม ^อ ^า ^จ ^อ ^ง

ยก ^ว [่] ^อ ^น ^ว ^{่า} ^ท ^ำ ^น ^ก ^บ [ิ] ^น ๑

เร็ว ^ว ^แ ^ง ^พ ^ด ^ใ ^น ^ช ^ด ^ด [ิ] ^น ^ช

ตั้ง ^{เจ} ^ำ ^ห ^ด ^ำ ^{มา} ^ช ^ร [ิ] ^น ๑

ทง ^ด ^อ ^ย ^ข ^ำ ^ท ^ำ ^ง ^ช ^ด ^ช

มา ^ช [ิ] ^น ^ช ^ม ^ร ^า ^ช ^ด ^ม ^ภ ^า ^ร ^า ๑

ผิด ^ห ^น ^ำ ^ช ^า ^ว ^ใ ^น ^ค ^ร ^ว ^า ^ง ^า ^น

เจ้า ^น ^อ ^ด ^พ ^{ริ} ^ง ^ย ^{ิง} ^น ^อ ^ด ^ป ^ล ^า ๑

เบื่อน ^ห ^น ^ำ ^ห ^น ^ห ^น ^น [ิ] ^ย ^น ^า

จัก ^ถ ^ก ^ว ^{่า} ^ป ^ล ^า ^ค ^{าง} ^{เม} ^{ื่อ} ^น ๑

แดง ^ด [ิ] ^น ^จ ^ก ^ร ^ะ ^ม ^{ัง} ^เ ^ห ^{ื่อ} ^น

แก้ม ^ช ^ำ ^ห ^{รี} ^ช ^ด ^{ัง} ^ช ^{ื่อ} ^ป ^ล ^า ๑

แม่ ^ว ^บ ^ท ^อ ^ม ^ท ^อ ^ม ^น ^า ^ว ^า

เนื้อ ^อ ^อ ^น ^แ ^น ^{แม่} ^ง ^า ^ม ^พ ๑

แต่ ^ว ^{ัง} ^ห ^ย ^{ิก} ^ห ^ย ^ก ^ค ^ก ^เ [็] ^ย ^บ ^ห ^ว [ี]

บ้าง ^ค ^{ัก} ^ด [ั] ^น ^ด [ั] ^ร ^ว ^ด ^ม ^ท ^ร ^ง ๑

ดะ ^พ ^{ริ} ^บ ^พ ^{ริ} ^ง ^ค ^{ัง} ^ค ^า ^ค ^ร ^ง

ทง ^{ผู้} ^เ ^เ ^{มา} ^{ผู้} ^เ ^เ ^า ^ว ^า ^ภ ^า ๑

๑	เหล่าเรือ เหลือ หดาก หดาย เครื่อง ยนตร์ ย่น มรคา	ไม่งาม กต้าย เรือ ถันยา ว่องไว วิ่ง ยิ่ง สม ปลิว	๑
๑	กึก ก้อง ห้อง เวหา แถว ตาม งาม เป็น ทิว	เรือ ต้อง พ้า มา ฉิว ฉิว ตั้ง วิหค ผก โผ ผิน	๑
๑	บ้าง มา หน้า กระ ดาน เหาะ เหิร แทน เดิร ดิน	แข่ง ชะนาน ปาน นก บิน คน วิหค นก ดอน เมือง	๑
๑	แต่ ไป ปลัด ใจ ยิ่ง พระ ยศ ไม่ ปลด ปลัด ของ	เห็น แต่ สิ่ง อัน รong เรือง ดู โน่น นี้ ไม่มี ราว	๑
๑	เหลียว ไป ใน บั๊จฉิม พระ สัตบุ รูป รวง ช่าง	งาม ถนิม คือ พระ ปราง ชู ยอด เขียม เขียม อัมพร	๑
๑	ย่อม เห็น เป็น สัจฉิญา พระ ธรรม ไกร กำจร	พุทธ คำสั่งนา สัจฉาจร เครื่อง นำ หน้า กต้าย ใน บุญ	๑
๑	จริง สุก พุทธ คำวิดี รู้ คุณ ผู้ มี คุณ	ทรง แล่ดง อักถ์ สัตยาคุณย์ คราว เพ็ชียง พล้า ท่าน คำ ชู	๑
๑	ย่อม เป็น เช่น มี พัน ผู้ ไร กตัญญู	ที่ ย่น ย่น แห่ง คน เปรียบ ปราช พัน จัก ย่น ย่น	๑
๑	มา เรา เขา คำ พระ เป็น ผู้ รู้ คุณ อัน	เป็น สรณะ ประ จำ วัน ท่าน ทำ ได้ ใน คราว เพรง	๑

“ภูมิ เว สารูปาน กตัญญูกตเวทิตา” คุณธรรมคือความเป็นผู้กตัญญูกตเวที
 ย่อมเป็นคุณพจน์ที่สำหรับยืนยันแห่งสาธุชนทั้งหลายโดยแท้

๑ จัก ลู่ สัก สัก

ปรีดี มี มา เอง

๑ ขอ ถวาย พระ พร ดี

ทุกข โศก โโรค ภัย ภัย

เครื่อง ยา ยี่ จัก ยา เอง

เพราะ วัรส พจน พุทธองค์ ๑

แต่ ภูมิ วัระ วงศ์

แล้ว พระ มาท ปตต ปราศ์ เทอญ ๑

โคลง

๑ สรวอม ชี่ พ อัญชติค ชวรวง

ทศ พิธ ราช ชรวม เถถียร

ฉนำ ฉนำ เนอง จำเนียร

แล้ว พระ พุทธ ยอด พ้า

อาเคียร

เทอด หัด้า

นิรทุกข พระ เทอญ

ยัง พ้า สถาวร ๑

11/07/2566

